

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

246904

การวิเคราะห์ความต้องการสุขภาพของคนไทย

กิติสิลา บุคศรี

วิชาที่พิมพ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2553

bcc251412

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การวิเคราะห์ความต้องการสุขภาพหรีของคนไทย

กิตติภา ชูศรี

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทาลัยรามคำแหง

AN ANALYSIS OF THAI DEMAND FOR SMOKING

KITTIPA CHOOSREE

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ECONOMICS

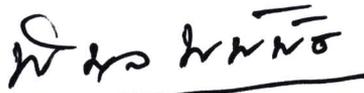
2010

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์   การวิเคราะห์ความต้องการสุขภาพหรีของคนไทย
ชื่อผู้เขียน   นางสาวกิตติภา ชูศรี
สาขาวิชา   เศรษฐศาสตร์
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์อัมรินทร์ พงศ์   ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์สุกัญญา ตันธนวัฒน์
รองศาสตราจารย์อดิ ไทยานันท์

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

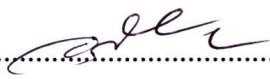

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุทธิพิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์กาญจนา ชรรมาวาท)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อัมรินทร์ พงศ์ นัตราคม)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุกัญญา ตันธนวัฒน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อดิ ไทยานันท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไกรสร คือประโคน)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ความต้องการสูบบุหรี่ของคนไทย

ชื่อผู้เขียน นางสาวกิตติกา ชุศรี

ชื่อปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2553

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์อัมรินทร์ นัทราคม ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์สุกัญญา ดันชนวัฒน์
3. รองศาสตราจารย์อดิ ไทยานันท์

246904

ในอดีตสังคมไทยส่วนใหญ่พฤติกรรมการสูบบุหรี่จะเป็นเพศชาย ซึ่งเป็นเครื่องหมายแสดงถึง ความเป็นสุภาพบุรุษ การเข้าสังคม แต่ในปัจจุบันเพศหญิงก็หันมาสูบบุหรี่กันมากขึ้น จนทำให้มีผู้สูบบุหรี่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นจากปริมาณความต้องการสูบบุหรี่ที่เพิ่มสูงขึ้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งวัตถุประสงค์การศึกษาก็เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณความต้องการสูบบุหรี่ของคนไทย โดยการวิเคราะห์จะใช้สมการถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) ด้วยโปรแกรม EVIEWS เพื่อประมาณการปริมาณความต้องการสูบบุหรี่ของคนไทย ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares--OLS) และเพื่อศึกษาสถานการณ์การสูบบุหรี่ของคนไทย การศึกษาจะอาศัยข้อมูลทุติยภูมิรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 ถึงปี พ.ศ. 2551

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณความต้องการสูบบุหรี่ของคนไทยมีทั้งหมด 4 ปัจจัย ได้แก่ รายได้ต่อหัวของประชากร ราคาบุหรี่ขายปลีกเฉลี่ย การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีบุหรี่ และการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองของผู้ไม่สูบบุหรี่ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01, 0.10, 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณความต้องการสูบบุหรี่ของคนไทยมีทั้งหมด 3 ปัจจัย คือ รายได้ต่อหัวของประชากร อัตราภาษีบุหรี่ และการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองของ

246904

ผู้ไม่สูบบุหรี่ สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามมี 1 ปัจจัย คือ ราคานูหรือ
ขายปลีกเฉลี่ย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ABSTRACT

Thesis Title   An Analysis of Thai Demand for Smoking

Student's Name   Miss Kittipa Choosree

Degree Sought   Master of Economics

Academic Year   2010

Advisory Committee

1. Asst. Prof. Asambhinabong Shatragom   Chairperson
2. Asst. Prof. Sukanya Tanthavat
3. Asst. Prof. Ati Taiyanan

246904

In the past, smoking behaviors were large restricted to males. Smoking was taken as a sign of sophistication and full socialization as a male. Nowadays, however, more females have taken to smoking. As a matter of course, therefore, there are increasing numbers of smokers. With this background in view, the researcher has decided to investigate the quantity of demand for smoking, the substance which in this case is smoked. Specifically, the researcher investigates the factors affecting the demand for smoking, particularly the increased demand for smoking by Thais.

In order to carry out this investigation, the researcher conducted a multiple regression analysis using the econometric views (Eviews) computer program so as to be able to estimate the demand for tobacco products using the ordinary least squares (OLS) method. The data used for purposes of

analysis was taken from relevant annual secondary data from the period between 1987 and 2008.

Findings are as follows:

Factors affecting the Thai demand for smoking were fourfold. These factors were per capita income, the average retail price of cigarettes, changes in the taxation rate for cigarettes, and the promulgation of the Nonsmokers Health Protection Act, BE 2535 (1992) at the statistically significant levels of 0.01, 0.10, 0.05, and 0.01, respectively.

The factors directly correlated with the demand for smoking were threefold: per capita income, the tax rate on cigarette tax, and the promulgation of the Nonsmokers Health Protection Act, BE 2535 (1992).

However, the factor of the average retail price for cigarettes was found to be inversely correlated with the demand for smoking. This finding was congruent with the set hypothesis postulated for this investigation.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์อัมรินทร์พงษ์ ฉัตราคม ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำที่ปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุณีย์ บุญยวิทย์ รองศาสตราจารย์สุกัญญา ตันธนวัฒน์ รองศาสตราจารย์อดิ ไทยานันท์ และรองศาสตราจารย์ไกรสร คือประโคน ที่ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และทุกคนในครอบครัว ซึ่งเป็นผู้ที่ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจตั้งแต่เริ่มศึกษาจนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตลอดจนคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ทุกท่านของ โครงการหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับผู้บริหารรุ่นใหม่อุ่นที่ 7 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียนทุกท่านสำหรับมิตรภาพที่ดีและคอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา คุณค่า และประโยชน์พึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้ บิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน

กิตติภา ชูศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(8)
สารบัญตาราง.....	(11)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
สมมติฐานของการศึกษา.....	5
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
วิธีการศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 แนวคิดทางทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดทางทฤษฎี.....	8
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
3 สถานการณ์การสูบบุหรี่ของคนไทย.....	29
ความเป็นมาของบุหรี่.....	29
ปริมาณการสูบบุหรี่ของคนไทย.....	32
ค่าใช้จ่ายของการสูบบุหรี่.....	43
ผลกระทบของการสูบบุหรี่.....	45
มาตรการหรือนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับบุหรี่.....	48
มาตรการหรือนโยบายของภาคเอกชนเกี่ยวกับบุหรี่.....	51

บทที่	หน้า
พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535.....	52
มาตรการการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ในประเทศไทย.....	55
4 วิธีการศึกษา และผลการศึกษา	59
วิธีการศึกษา.....	59
ผลการศึกษา.....	60
5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	63
สรุปผลการศึกษา.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	64
ภาคผนวก	
ก ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณค่าพารามิเตอร์	66
ข ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์.....	68
บรรณานุกรม	70
ประวัติผู้เขียน.....	73

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ปริมาณการสูบบุหรี่และอัตราการเสียชีวิตในปีงบประมาณ 2530-2551	3
2 ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการสูบบุหรี่ของประเทศไทย ปีงบประมาณ 2551.....	4
3 จำนวนผู้สูบบุหรี่ (คน) และร้อยละของการเปลี่ยนแปลงจำนวนผู้สูบบุหรี่ของประชากรไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2551 จำแนกตามผู้สูบบุหรี่ปัจจุบัน	33
4 จำนวนผู้สูบบุหรี่ (คน) และอัตราการสูบบุหรี่ของประชากรไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ.....	34

5	จำนวนผู้สูบบุหรี่ (คน) และอัตราการสูบบุหรี่ปัจจุบันของประชากรไทย อายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ.....	38
6	จำนวนผู้สูบบุหรี่ (คน) และอัตราการสูบบุหรี่เป็นประจำของประชากร- ไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ.....	40
7	จำนวนผู้สูบบุหรี่ (คน) และอัตราการสูบบุหรี่เป็นครั้งคราวของ- ประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ	42
8	เปรียบเทียบรายได้ครัวเรือนกับรายจ่ายบุหรี่รวมทุกประเภท (บาทต่อปี).....	44
9	จำนวนและร้อยละของ 3 โรคเรื้อรังที่มีสาเหตุสำคัญจากบุหรี่ ในประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 28 ปีขึ้นไป.....	46
10	ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	67
11	ผลการวิเคราะห์แบบจำลองปริมาณความต้องการสูบบุหรี่ของคนไทย	69